

M. T. R. COLLEGE, SURAT

Manuscripts Library

No. Ref.

Sur.

400

Title :

Gayatri Purochana
Vidhi

Lathe

गायत्री पुराश्चरण विधिः॥

400

गायत्री पुराश्चरण विधिः॥	Title
Gāyātrī Puraśchārāṇa	Author
Viśhī	Editor
	Year, Vols.
Saka 1718.	Publisher
	Remarks
400	

श्रीगणेशाय नमः श्रीसरस्वत्यै नमः अथ गायत्रीपुरश्चरणविधिः प्र
 पंचसारे ॐ नमः भूयस्त्वक्षरलक्षं गायत्रीं संयत्तात्मको जप्ता ॥ जुहुया
 त्पायसघृततिलदूर्वाभिर्दुधतलसमिद्धिरपि ३ एकैकं त्रिसहस्रं मंत्रीस
 मभीष्टसिद्धये मुक्तये ॥ अक्षरसहस्रसंख्यं मुख्यतरेः केवलैस्त्रिंशैर्जु
 हुयात् ॥ २ ॥ दुरितोद्धेदनविषये दीर्घायुषे च विशदमतिः ॥ आयु
 ष्कामो जुहुयात्पायसहविराज्य केवलाज्यैश्च ॥ ३ ॥ दूर्वाभिः सति
 लाभिः सर्वैस्त्रिसहस्रसंख्याकं मंत्री अथ त्रिंशदक्षरसहितैरक्ष
 रैश्च जुहुयात्सरोरुहे रयुतं ४ नष्टश्रीरपि भूयो भवति मनो
 लोमं दिरं लक्ष्म्याः ॥ अन्नाद्यर्थतैरपि पात्राशौ ब्रह्मवर्चसे जुहुया
 त् ॥ ५ ॥ सर्वैरेतैर्जुहुयात्सर्वफलाप्त्यै द्विजेश्वरो मतिमानिति अक्ष
 रसमसंख्यातिलक्ष्मि यस्यां क्रियायां च त्रिंशतिरित्यावत् ॥

मा.पु.

३

धननिःशस्त्रकमेकं हविः भुक्ते इत्यारभ्य चेत्तमेकं वाक्यं ॥ वि
शदमतिरिति ध्यानमज्जैलाभ्यां शुद्धचित्त इत्यर्थः ॥ हविराज्यात्म
कमेकं हविः ॥ हविरोदनः ॥ अन्नाद्यर्थमपीति भिन्नक्रमोपि ॥ पाला
शैः पुष्पैः ॥ शारदायामपि ॥ आह त्रयसंयुक्तां गायत्रीं दीक्षितो जपे नि
रु ॥ तत्त्वलक्षं विधानेन न भिन्नाशी विजितेन्द्रियः ॥ क्षीरोदनं तिला
दूर्वाक्षीरदुग्धमसमिद्वरान् ॥ पथकसहस्रत्रितयं जुहुयात्तन्मंत्रसिद्धये
इति ॥ २४ तत्त्वसंख्यसहस्राणि मंत्रविज्जुहुयात्तन्मंत्रैः ॥ सर्वपापविनि
र्मुक्तो दीर्घमायुः सविंदते ॥ आयुषे साज्य हविषा केवले नाथसर्पि
षा ॥ दूर्वात्रिकैस्तिलैर्मन्त्री जुहुयात्तिसहस्रकं ॥ अरुणा औस्त्रिम
ध्वत्तैर्जुहुयादयुतंतथा ॥ महालक्ष्मीर्मन्त्रेण सप्तपण्मासान्नात्रसं

शयः ॥ ब्रह्मश्रिये प्रजुहुयात्प्रसूने ब्रह्मवृक्षजैरिति ॥ ब्रह्मवृक्षः पला
शः ॥ अत्रापि त्रिमध्वत्तैरित्यनुषंगः ॥ इति गायत्रीपुरश्चरणविधिः ॥
अथ गायत्रीपुरश्चरणप्रयोगः ॥ तत्रादौ देशकालौ संकीर्त्य करिष्य
माण गायत्रीपुरश्चरणे ॥ धि कारसिंध्यर्थं अमुकशर्मणो नुसया
तत्प्रतिनिधित्वेन कृच्छ्रत्रयं अमुकप्रत्याम्नायेन चरिष्ये ॥ इति सं
कल्प्य ॥ होमजपदानाद्यन्यतरप्रत्याम्नायेन विधिना तानाचरेत् ॥
स्वकर्तृके तु अमुकशर्माहं कृच्छ्रेत्यादिवदेत् ॥ एवमग्रेष्वस्य ॥
तदंते अमुकशर्मणो गायत्रीपुरश्चरणेनेन कृच्छ्रानुष्ठानेनाधिकारसि
द्धिरस्त्विति ब्राह्मणान्प्रतिवदेत् ॥ तेष्वधिकारसिद्धिरस्त्विति वदेयुः ॥
ततो मुकशर्मणो नुसया करिष्यमाण पुरश्चरणपूर्वागत्येन विहितं ॥
गायत्र्यादिजपं करिष्ये इति संकल्प्य सप्रणवव्याहृति कगायत्र्याऽप्यु
तजपं कृत्वा ॥ आपो हि षेति ॥ सुक्तं ॥ एतो न्विंद्रमिति निस्त्रः ॥ ऋतं च स

गा. पु. लयमिति सूक्तं ॥ स्वस्ति न इत्याद्याः स्वस्ति मतीः ॥ स्वादिष्ठयेत्याद्याः पा
 २ वमानीभ्रसर्वाजयेत् ॥ प्रत्येकं दशवारं जयेत् ॥ अंतं ते तत्सर्वं तुरित्य
 स्यात्कथं ॥ आचार्यमृषिं विश्वामित्रं तर्पयामि ॥ छंदोगायत्रीं स्तुपयामि ॥
 सवितारं देवतां तर्पयामि ॥ इति तर्पयित्वा ॥ रुद्रं नमस्कृत्य कद्रुद्रा
 येत्यादीनि सूक्तानि जयेत् ॥ ततः सुमुदूर्ते स्नातः पवित्रपाणिना च
 म्यप्राणानायम्य देशकालौ संकीर्त्य अमुकशर्मणो ब्राह्मणस्य स
 कल्पातक्षकै यद्द्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं तदनुज्ञया चतुर्विंशति
 लक्षजपान्न कंगायत्री पुरश्चरणं ब्राह्मणद्वारा आचरिष्ये ॥ तदं
 गत्वेन गणपतिपूजनं स्वस्तिवाचनं मालकापूजनं नां दीश्राद्धं
 जपकर्तृकरणं यथाविभवं तत्सूत्रं करिष्ये ॥ इति संकल्प्य ॥ तदा
 दौमहागणपतिपूजनं करिष्ये ॥ इति संकल्प्य ॥ गणेशपूजनं नां

दीश्राद्धं तं कुर्यात् ॥ प्रजापतिः प्रीयतामित्यस्वच्छाने सवित्ताप्रीयता
 मिति विशेषः ॥ ततो मुक्तानुज्ञया क्रियमाणे जपकर्तारं त्वां वृण इति प्र
 त्येकं वरणं कृत्वा यथाविभवं आसन्नं ब्रह्मा तं कार चंदनादिभिः पू
 जयेत् ॥ ततः एकैको ब्राह्मणः शुद्धदेशे कुशाद्यासने उपविश्य पवि
 त्रपाणिना च म्यप्राणानायम्य देवताः प्रार्थयेत् ॥ सूर्यः सोमो यमः का
 लः संध्ये भूतान्यहः क्षमा ॥ पयमानादि कूपनिर्भूमिराकाशं रवे च राम
 राः ॥ ब्रह्मशासनमास्त्राय कल्पध्वमिह संनिधिमिति ॥ ततो देश
 कालौ संकीर्त्य जपं संकल्प्य ॥ गुरवे नमः ॥ गणपतये नमः ॥ दुर्गायै
 नमः ॥ मालाभ्यो नम इति नैत्रात्रिः प्राणानायम्य ऋष्यादिस्मरणं
 ऋष्यादिन्यास करन्यास षडंगन्यासान्वक्ष्यमाणरीत्या कृत्वा जप
 माकां वक्ष्यमाणरीत्या संस्कृतां पात्रे निधाय दक्षिणेन संप्रोक्ष्य ॥

गा-पु ३ ॐ मांमालेसर्वशक्तिस्वरूपिणी॥ चतुर्वर्गस्वरूपिण्य
 स्तस्तस्मान्मेसिद्धिदाभव॥ ॥ इति संप्राथम्यं ॥ ॐ अविष्टं
 कुरुमालेस्वमिति तामादय मंत्रं देवतां सविता रं ध्यायन्
 हृदयसमीपे मातां धारयन् मध्यमांगुलिमध्यमपर्वणि नि
 धायोन्नतगात्रः प्रत्यावृत्तिप्रणवावत्यामध्यंदिनावधि ज
 पेत् ॥ अतिलवरायां सार्द्धं प्रहरत्रयावधि जपित्वा ॐ ते पुनः
 प्रणवमुच्चार्य ॥ ॐ मालेसर्वदेवानां प्रीतिदा भुमदा भव ॥
 शिवं कुरुष्व मे भद्रं देयशो वीर्यं च सर्वदा ॥ इति शिरसि मालां
 निधाय त्रिः प्राणाना यम्य उक्तन्यासत्रयं कृत्वा जपं ईश्वरा
 र्पणं कुर्यात् ॥ एवं जपे समाप्ते गद्योक्तविधिना अग्निं प्रलिप्त्वा

प्यध्यात्वा ग्रहा वाहनादिकलशसूत्रायनांतं कृत्वा चक्षुषी आज्येने
 त्यंते आदिग्रहान् ॥ अर्कादिजालीयसमिदादुतिभिश्च र्वादुतिभिरा
 न्यादुतिभिश्चामुकसंख्याकाभिरित्येवं लोकापाकान्ततत्तद्देवता
 न्याधानं कृत्वा सवितारं चतुर्विंशतिसहस्रलिङ्गादुतिभिस्त्रि
 सहस्रपायसादुतिभिस्तत्वावतीभिर्द्वितीयादुतिभिस्तत्वावतीभिर्द्वितीयादु
 तिभिस्तत्वावतीभिः क्षीरदुग्धसमिदादुतिभिश्च ० शेषेणेत्यादिका
 ले चरुपायसतिलैः सहान्यपर्यन्ति करणं यथान्वाधानकाले
 इदं सवित्रादिभ्यो न ० इदं सवित्रेनेत्येवं त्यागः ॥ होमेत्याहति
 रहिता सप्रणवास्वा हांता गायत्री ० दूर्वात्रयस्यैकादुतिभि
 र्दूर्वासभिर्धां दधिमध्वेन न कार्यं काले बलिदानादि ॥ समुद्र

गा. पु. ज्येष्ठेत्यादि मंत्रैरभिषेकां तेष्वेकं धेनुनिष्कयसं कल्प्यः ॥ त
 ४ लो विसर्जनं नादि ब्राह्मण भोजनसं कल्प्यांते ईश्वरार्पणं कुर्यात्
 ॥ इति होमसमाप्ते जले देवं संपूज्य होमसंख्या दशांशे नगा
 यत्र्यंते ॥ स्ववितारं तर्पयामीति तर्पणं कार्यं ॥ तर्पण दशांशे
 नगायत्र्यंते ॥ आत्मानमभिषिंचामि नम इति कुंभमुद्रया स्वम
 र्धन्यभिषेकः कार्यः ॥ होमतर्पणाभिषेकाणां मध्ये यदेवनसंभ
 वतितस्तुग्नेदिग्गुणोत्पत्तिः कार्यः ॥ ततोभिषेकसंख्या दशांशेन
 ब्राह्मणभोजयेत् ॥ ततो ब्राह्मणान् दक्षिभिः परितोष्याशिषोऽगृही
 त्वा ॥ पुरेश्वरणासंपूर्णमस्त्विति वाचयित्वा कर्मेश्वरार्पणं कुर्या
 त् ॥ आरंभप्रभृतियावत्समाप्ति कर्त्ता ब्राह्मणेः सह हविष्या
 शीस्तयवाद्यधः शायी भवेत् ॥ यज्जाग्रते इति शिवसं कल्प्य

मंत्रांस्त्रिः पठित्वा प्रत्यहं शयीतेति पुरश्चरणप्रयोगः ॥ ॥ विश्वा
 मित्रऋषये नमः शिरसि ॥ गायत्रीं छंदसे नमः मुखे ॥ स्ववित्रे दे
 वताये नमः हृदि ॥ इति ऋष्यादिन्यासः ॥ ॥ तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो
 देवस्य धियो यो नः प्रचोदयात् ॥ अनामिकाभ्यां ॥ धियो यो नः कनिष्ठिकाभ्यां ॥ प्रचोदयात् करतलक
 रपृष्ठाभ्यां ॥ इति करन्यासः ॥ तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धियो यो नः प्रचोदयात् ॥ वरेण्यं शिर
 से स्वाहा ॥ भर्गो देवस्य शिरवाये वषट् ॥ धीमहि कवचाय हुं ॥ धियो
 यो नः नेत्रत्रयाय वषट् ॥ प्रचोदयात् अस्त्राय कट् ॥ इति षडंगन्या
 सः ॥ ॥ अथ माकासंस्कारः ॥ कुशोदकसहितैः पंचगव्यैर्माला
 प्रक्षाल्य ॥ ॐ ह्रीं अं आं इं ईं इत्यादीनि क्षुद्रित्यंतानि मालकाक्षराणि

गा. पु. अथ चक्षुषः प्रकृतिपितृमातायां विन्यस्य ॥ सद्यो जातमिति पंचमं चान्नज
 पित्वा एतेषां मध्ये प्रथमेन पंचगव्येन शीतजलेन मातां प्रक्षाल्य द्विती
 यमंत्रेण चंदनादिना विष्टप्य तृतीयेन मातां धूपयित्वा चतुर्थमंत्रेण
 चंदनकस्तूर्यादिना लेपयित्वा पंचममंत्रेण प्रतिमणिशतं अभिमंत्रयेत्
 अघोरेभ्य इति मंत्रेण मेतं शतवारं मन्त्रिमंत्रयेत् ॥ तत एतैरेवं पंचमिर्म
 त्रैः पंचोपचारैर्मातां दृष्ट्वा देवता वत्सं पूजयेत् ॥ इति मातासंस्कारः ॥
 एवं चतुर्विंशति लक्ष जपात्मकं पुरश्चरणं युक्तं ॥ परिजातो दाहते ऋषि
 धाते तु ॥ अथ वेदादिगीतायाः प्रसादजनने विधिः ॥ गायत्र्यः संप्रवक्ष्या
 मि धर्मकामार्थमोक्षादं ॥ मध्याह्ने मितभु कुमोनी त्रिः स्नानार्थं च न तत्परः ॥
 जपेद्भक्तनयंधीमान्नान्यदृङ्मानसक्रिये इति त्रिलक्षं पुरश्चरणमुक्तकालं
 उत्तमं रव्या चतुर्गुणो जपो विहितः ॥ अतो द्वादश लक्षैः पुरश्चरणं भवति

गा. पु. तत्र संकल्पस्तथै बोद्धः ॥ द्वादश लक्षात्मकं पुरश्चरणं करिष्ये इति ॥ सवि
 तारं द्वादश सहस्रलिङ्गा कुतिभिरिति च ॥ ॥ इति श्रीमदनंदेवी योगायत्री
 पुरश्चरणविधिः संक्षेपः ॥ ॥ सुमुरवं संपुटं चैव विततं विस्तृतं तथा ॥
 द्विमुरवं त्रिमुरवं चैव चतुर्मुखं च पंचमं ॥ षण्मुरवाधो मुखं चैव व्यापकां
 जलिकं तथा ॥ शकटं यमपाशं च ग्रथितं चोत्तुकोत्तुवं ॥ प्रलंबं मुष्टिकं चै
 व मत्स्यः कूर्मो वराहकं ॥ सिंहक्रांतं महाक्रांतं मुद्गरं पल्लवं तथा ॥ एतामुद्रा
 चतुर्विंशा गायत्र्याः सुप्रतिष्ठिताः ॥ एतामुद्रा न जानाति गायत्री निष्फला
 भवेत् ॥ सुरभिर्ज्ञानभूर्पाचपल्लवं कूर्मपंकजं ॥ लिङ्गं निर्याणमुद्रां च जपां
 तेषो चकारयेत् ॥ अथ मंडल देवताः ॥ श्रीलक्ष्मीनारायणार्पणमस्तु ॥
 श्रीः इति संपूर्णं ॥ शके १७१८ प्रभव संवत् चैत्र वद्य ५ इदं पुस्तकं उग
 वेकरोपनाम्ना विद्वके नलिरिव तं स्वार्थं परार्थं च ॥ श्रीः श्रीः श्रीः